

El corb

Del meu trist estil de viure encara arrencà un somriure

Edgar Allan Poe va néixer el 19 de gener de 1809 a Boston i va morir el 7 d'octubre del 1849 a Baltimore. El recordem amb el seu poema *El corb*, traduït per Xavier Benguerel.

Foto: Alice Popkorn

Temps ha, en una nit d'oratge, mentre exhaust, sense coratge,
meditava el text insòlit d'uns savis i arcaics papers,
vaig abaltir-me i, somorta, l'armella del picaporta
colpí d'improvís la porta del meu isolat recés.
«Serà algú ?vaig dir? que truca al portal del meu recés,
tan sols això i no res més.»

Ah, tot en mi prou remembra que va ser en el fred desembre,
cada flam el tènue espectre semblava que al sòl perfés.
Trigava a venir l'aurora; treva pel mal que em devora
d'ençà que ha mort Leonora: era en va que l'implorés,
la resplendent que anomenen pel nom els àngels només,
i aquí baix, de nom, mai més.

I el trist cruixir de la fina seda de cada cortina
m'estremia i jo sentia terrors no soferts adés;
mes vaig calmar-me tot d'una repetint: «Potser és alguna
visita poc oportuna que vol entrar al meu recés,
algú que suplica entrada al portal del meu recés;
això deu ser i no res més.

Quiti de dubtes i alarma, llavors el cor se'm desarma:
«Dama o senyor ?vaig dir?, imploro el vostre perdó, però és
que, abaltit, no distingia si algú suaument colpia,
tan feble era el truc que oïa, al portal del meu recés.»
Això dit, obro la porta de bat a bat perquè entrés;
tan sols tenebres, res més.

Escrutant l'ombra a distància, sumit en pors i ignorància,
tramava somnis que l'home no crec que mai somiés;
tot era repòs, nit pura, intacta la calma obscura,
i el sol mot que algú murmura, jo el murmuro, i és, només,
el dolç nom de Leonora que em torna l'eco només.
Simplement això i res més.

De nou vaig tancar-me a casa, el cor convertit en brasa,
i, al cap de poc, algú truca, més fort, com si ja es frisés:
«Deu ser ?em deia? alguna cosa colpint ma finestra closa;
caldrà esbrinar què es proposa, saber aquest misteri què és,
que el cor se'm calmi i que em deixi saber aquest misteri què és;
era el vent i no res més!»

Obro de sobte, i avança, gronxant-se i esbategant-se,
un Corb superb dels sants dies d'antany. Com si no em veiés,
no féu cap lleu reverència, ni el deturà ma presència,
s'encimbellà amb displicència al portal del meu recés,
s'encimbellà al bust de Pal·las del portal del meu recés;
va asseure-s'hi, no res més.

L'au negra arrencà un somriure del meu trist estil de viure
en veure'l aposentar-se amb aires tan greus i austers:
«No per xoll i cara aspriva, ets Corb d'anar a la deriva
per la plutònica riba, vell, spectral. ¿I quin és
?vaig dir-li?, en les platges fosques, el teu noble nom, quin és?»
Va respondre el Corb: «Mai més.»

M'admira en extrem la feta que aquella au tan tan estrafeta,
si bé amb poc sentit parlava, repetís mots tan planers;
no sé de persona nada que hagi estat mai honorada
d'un ocell que prengui estada al portal del seu recés,
bèstia o ocell, a un bust que es trobi al portal del seu recés,
amb un nom tal com «Mai més».

Però sens mudar de jeia, dalt del plàcid bust, no deia
el Corb cap altra paraula, com si en ella es corvessés.
No res més, ni un gest de vida, fins que jo amb veu defallida
vaig dir: «Emprendrà la partida com d'altres amics adés;
ell demà emprendrà volada com els meus somnis adés.»
Llavors va dir el Corb: «Mai més.»

Corprès per una resposta proferida tan a posta,
vaig dir: «El que expressa deu ésser tan sols arreplec i excés
pres d'un amo a qui el Desastre no va perdre mai el rastre
fins que, enfonsat pel malastre, els seus cants fossin, només,
cants de llòbrega esperança, el greu recoble només
de ?Mai més, mai més, mai més.?»

Del meu trist estil de viure encara arrencà un somriure
l'au de banús; vaig asseure'm davant seu mentre a recés
d'apelfats coixins jo ordia fantasia amb fantasia,
pensant quin sentit tindria el que el vell Corb expressés,
desairós i abominable, què fóra allò que expressés
amb tant de grallar «Mai més».

Seia, mirava, pensava, mes ni un sol mot no adreçava
a l'ocell d'ulls que cremaven al fons del meu pit: molt més
viag afigurar-me encara decantant a pler la cara
damunt el coixí que amara el llum i el seu àvid bes,
i que Ella ?coixí blau-grana que el llum consum bes a bes?
no podrà estrènyer mai més!

Crec que va espessir-se l'aire, que uns àngels volant al caire
de l'encatifat brandaven invisibles encensers.
«Miser ?crido?, Déu t'envia, valent-se d'àngels, metgia
per la teva melangia ?consol i aquest nepentés
per oblidar Leonora?: beu, oh beu el nepentés!»
Va respondre el Corb: «Mai més.»

«Profeta, cosa execrable!, profeta, ocell o diable!,
sigui el Tèptador o bé sigui la tempesta qui et llancés
en aquesta erma contrada, terra deserta, encantada,
llar que l'Horror té assetjada, t'ho imploro, és cert, digues, ho és:
a Judea es troba el bàlsam? T'ho imploro, és cert, digues, ho és?»
Va respondre el Corb: «Mai més.»

«Profeta, cosa execrable!, tant si ets ocell com diable!,
digues, pels Cels que ens cobreixen, pel nostre Déu, si, després,
aquesta ànima afligida abraçarà en l'altra vida
l'estimada beneïda que entre els àngels viu només,
la radiant Leonora que entre els àngels viu només!»
Va respondre el Corb: «Mai més.»

«Ocell o diabale, sigui aquest el mot que ens deslligui!»,
vaig vociferar: «L'oratge espera el teu fosc regrés!
No deixis cap ploma en gatge del teu enganyós llenguatge,
deixa'm sol al meu estatge!, deixa el bust del meu recés!
El cor del teu bec deslliura'm!, deixa el bust del meu recés!»
Va respondre el Corb: «Mai més.»

I el Corb de mi no es separa, seu encara, seu encara,
sobre el pàl·lid bust de Pal·las del portal del meu recés;
veig als seus ulls la parença d'un diable en somnolença,
el llum la seva ombra llença sobre el sòl ara i adés
i de l'ombra la meva ànima, que hi tremola ara i adés,
no es podrà aixecar ?mai més!